

សំនួរ-ចំលើយ ស្តីពីជំងឺ ពងបែកដៃ ជើង និង ក្នុងមាត់

(សំរាប់បុគ្គលិកសុខាភិបាល)

តើជំងឺពងបែកដៃ ជើង និងក្នុងមាត់ជាអ្វី?

ជំងឺពងបែកដៃ ជើង និងក្នុងមាត់ (HFMD) គឺជាជំងឺឆ្លងមួយកើតឡើងញឹកញាប់ចំពោះទារក និង កុមារ។ វាបង្កអោយមានរោគសញ្ញា គ្រុនក្តៅ មានដំបៅឈើក្នុងមាត់ និង មានពងកន្ទួលលើបាតដៃ បាតជើង និង កំប៉េះគូដ។ វាកើតមាននៅក្នុងប្រទេសជាច្រើនពេញទូទាំងពិភពលោក។

តើជំងឺពងបែក ដៃជើង និងក្នុងមាត់កើតឡើងនៅកន្លែងណា និង ពេលណា?

ករណីជំងឺនិមួយៗ និង ការផ្ទុះនៃជំងឺពងបែក ដៃជើង និង ក្នុងមាត់កើតឡើងទូទាំងពិភពលោក។ ក្នុងប្រទេសដែលមានលក្ខណៈស្រដៀងប្រទេសកម្ពុជា ការផ្ទុះជំងឺនេះកើតឡើងពេញមួយឆ្នាំ។ ការផ្ទុះនៃជំងឺពងបែក ដៃជើង និង ក្នុងមាត់ កើតឡើង រៀងរាល់ពីរឬបីឆ្នាំម្តង ក្នុងតំបន់ផ្សេងៗគ្នាលើពិភពលោក ប៉ុន្តែប៉ុន្មានឆ្នាំថ្មីៗនេះ ការផ្ទុះជំងឺបានកើតឡើង ភាគច្រើនក្នុង ទ្វីបអាស៊ី។ ប្រទេសទាំងឡាយដែលមានចំនួនជំងឺនេះកើនឡើងច្រើនក្នុងពេលថ្មីៗនេះក្នុងទ្វីបអាស៊ីរួមមាន៖ ប្រទេសចិន ជប៉ុន ហុងកុង កូរ៉េខាងត្បូង ម៉ាឡេស៊ី សិង្ហបុរី ថៃ តៃវ៉ាន់ និង វៀតណាម។

តើជំងឺពងបែក ដៃជើង និង ក្នុងមាត់បណ្តាលមកពីអ្វី?

មេរោគវីរុសមួយចំនួនដូចជា coxsackieviruses, និង Enterovirus ៧១ (EV71) ជាអ្នកបង្កជំងឺពងបែក ដៃជើង និង ក្នុងមាត់។ ជំងឺពងបែក ដៃជើង និង ក្នុងមាត់ជាទូទៅជា ជំងឺ ស្រាល ដោយពុំចាំបាច់មានការព្យាបាល និង មានផលវិបាកតិចតួច។ ក៏ប៉ុន្តែក្នុងចំណោមមេរោគ enterovirus ដែលបង្កជំងឺពងបែក ដៃជើង និង ក្នុងមាត់ ទាំងអស់ មេរោគ enteroviruses 71 (EV71) អាចបង្កករឿងមាន ជា ផលវិបាក ធ្ងន់ធ្ងរ។

តើជំងឺពងបែក ដៃជើង និង ក្នុងមាត់ធ្ងន់ធ្ងរដល់កំរិតណា?

អ្នកជំងឺពងបែក ដៃជើង និង ក្នុងមាត់ ភាគច្រើន ជាសះស្បើយទាំងស្រុងបន្ទាប់ពីឈឺរួច។ ជំងឺពងបែក ដៃជើង និង ក្នុងមាត់ភាគច្រើនជាជំងឺស្រាលហើយអ្នកជំងឺស្ទើរតែទាំងអស់ជាសះស្បើយក្នុងរយៈពេល ៧ ទៅ ១០ ថ្ងៃដោយពុំចាំបាច់មានការព្យាបាល ហើយក៏មានផលវិបាកណាស់។ ការខ្វះជាតិទឹកគឺជាផលវិបាកមួយដែលជួបប្រទះញឹកញាប់ជាងគេក្នុងចំណោមអ្នកជំងឺពងបែក ដៃជើង និង ក្នុងមាត់ ដែលបង្កឡើងដោយមេរោគ coxsackieviruses។ ការខ្វះខាតជាតិទឹកអាចកើតមានប្រសិនបើការបិទភ្នែកឬវត្ថុរាវដទៃមិនបានគ្រប់គ្រាន់ដោយសារការឈឺក្នុង

មាត់។ជាកំរ ជំងឺពងបែក ដៃជើង និង ក្នុងមាត់បង្កដោយមេរោគ EV71 បង្កឲ្យមានរលាកស្រោមខួរនិង ខួរក្បាល និង ពេលខ្លះអាចបង្កឲ្យមានជាផលវិបាកធ្ងន់ធ្ងររួមមាន បញ្ហាសរសៃប្រសាទ បញ្ហាបេះដូង សរសៃឈាម និង បញ្ហាផ្លូវដង្ហើម ដែលអាចបង្កអោយស្លាប់បាន។

តើរោគសញ្ញាកើតឡើងរយៈពេលប៉ុន្មានថ្ងៃក្រោយពេលឆ្លងជំងឺ ?

រយៈពេលគិតចាប់តាំងថ្ងៃឆ្លងជំងឺរហូតដល់ថ្ងៃចេញរោគសញ្ញាដំបូងជាទូទៅ ៣ ទៅ ៧ ថ្ងៃ។ រោគសញ្ញាដំបូងនៃជំងឺពងបែក ដៃជើង និង ក្នុងមាត់ភាគច្រើន គឺក្តៅខ្លួន និង ជាទូទៅមានរយៈពេលពី ២៤ ទៅ ៤៨ ម៉ោង។

តើរោគសញ្ញាមានអ្វីខ្លះ ?

ជំងឺនេះជាទូទៅចាប់ផ្តើមឡើងដោយមាន ក្តៅខ្លួន ការហូបចុកថយចុះ អស់កំលាំង និង ជាញឹកញាប់ឈឺ បំពង់ក។

មួយឬពីរថ្ងៃបន្ទាប់ពីក្តៅខ្លួន អ្នកជំងឺចាប់ផ្តើមមានជំហុយក្នុងមាត់ ដោយផ្តើមមាន ចំនុចពណ៌ក្រហមតូចៗ ដែលចេញជាពង និងវិវត្តទៅជាជំហុយ។ ជាធម្មតាវាស្ថិតនៅលើអណ្តាត អញ្ចាញ និង ផ្នែកខាងក្នុងនៃថ្ពាល់។ ស្បែកកន្ទួលដែលមិនរមាស់កើតឡើងក្នុងរយៈពេលមួយទៅពីរថ្ងៃ ហើយពេលខ្លះអាចមានពងបែក។ ស្នាមកន្ទួល ឬ ពងបែកជាទូទៅមាននៅលើបាតដៃ និង បាតជើង ហើយក៏អាចមានផងដែរនៅលើ កំប៉េះគូជី និង អវៈយវៈភេទ។

អ្នកជំងឺពងបែក ដៃជើង និង ក្នុងមាត់ក៏អាចមិនមានរោគសញ្ញាផងដែរ។ ឬ ក៏អាចមានតែកន្ទួល ឬ ជំហុយក្នុងមាត់។ អ្នកជំងឺមួយចំនួនតូចអាចមាន រោគសញ្ញាប្រព័ន្ធប្រសាទ និង ផ្លូវដង្ហើម ដែលវិវត្តទៅជាជំងឺធ្ងន់ធ្ងរយ៉ាងឆាប់រហ័ស។

តើជំងឺពងបែក ដៃជើង និង ក្នុងមាត់ឆ្លងដោយរបៀបណា ?

វីរុសជំងឺពងបែក ដៃជើង និង ក្នុងមាត់អាចឆ្លងពីមនុស្សម្នាក់ទៅមនុស្សម្នាក់ទៀតដោយការប៉ះពាល់ផ្ទាល់ជាមួយនឹងវត្ថុរាវ នៃផ្លូវដង្ហើម (ទឹកមាត់ កំហាក និងសំបោរ) ទឹកដៃដែលចេញពីពងបែក លាមកនៃអ្នកជំងឺ។

អ្នកជំងឺអាចចំលងខ្លាំងបំផុតក្នុងសប្តាហ៍ទីមួយ។ ជំងឺពងបែក ដៃជើង និង ក្នុងមាត់មិនឆ្លងទៅ ឬ ពីសត្វឡើយ។

តើអ្នកណាដែលប្រឈមនឹងជំងឺពងបែក ដៃជើង និង ក្នុងមាត់

កុមារដែលមានអាយុក្រោម ១០ ឆ្នាំមានការប្រឈមខ្ពស់។ ជំងឺពងបែក ដៃជើង និង ក្នុងមាត់កើតឡើងភាគច្រើនចំពោះ កុមារដែលមានអាយុតិចជាង ១០ឆ្នាំ តែញឹកញាប់ជាងនេះទៅទៀត គឺក្នុងកុមារដែលមានអាយុតិចជាង ៥ ឆ្នាំ។ កុមារតូច ៗងាយនឹងមានរោគសញ្ញាធ្ងន់ធ្ងរ។ មនុស្សពេញវ័យក៏អាចឈឺផងដែរ ប៉ុន្តែកម្រ។

តើយើងអាចឆ្លងជំងឺពងបែក ដៃជើង និង ក្នុងមាត់លើសពីមួយដងដែរ ឬ ទេ ?

អាច! ពីព្រោះជំងឺពងបែក ដៃជើង និង ក្នុងមាត់ បង្កឡើងដោយមេរោគផ្សេងៗគ្នា។ ការឈឺជំងឺនេះម្តងអាចបង្កឲ្យមានប្រព័ន្ធការពារខ្លួនទៅនឹងមេរោគតែមួយប្រភេទតែប៉ុណ្ណោះ ដូច្នេះយើងអាចឈឺម្តងទៀតប្រសិនបើ យើងឆ្លងមេរោគប្រភេទថ្មី មួយផ្សេងទៀត។

តើស្ត្រីអាចធ្វើអ្វីខ្លះដើម្បីការពារជំងឺពងបែក ដៃជើង និង ក្នុងមាត់ ?

ល្អបំផុតស្ត្រីមានផ្ទៃពោះគួរជៀសវាងការប៉ះពាល់ជិតស្និទ្ធជាមួយអ្នកជំងឺពងបែក ដៃជើង និង ក្នុងមាត់និង យកចិត្តទុកដាក់ទៅលើវិធីសាស្ត្រការពារការចម្លងរោគ។

កាឆ្លងរោគ Enterovirus 71 អាចបង្កជំងឺស្រាល ឬ មិនបង្កជំងឺ ចំពោះស្ត្រីមានផ្ទៃពោះ។ រហូតដល់ពេលបច្ចុប្បន្ននេះ មិនមានភស្តុតាងច្បាស់លាស់ណាមួយដែលបញ្ជាក់ថា ការឆ្លង Enterovirus 71 ក្នុងពេលមានផ្ទៃពោះអាច បង្កអោយមានរលូត កូន ឬ កូនមិនគ្រប់លក្ខណ៍ ឡើយ។

តែស្ត្រីមានផ្ទៃពោះអាចចំលងមេរោគដល់ទារក ប្រសិនបើគាត់ឆ្លងមេរោគរយៈពេលខ្លីមុនពេលសំរាល ឬ មានរោគសញ្ញាពេលកំពុងឈឺពោះសំរាល។

ទារកភាគច្រើនដែលឆ្លងមេរោគ Enterovirus 71នឹងមានជំងឺស្រាល តែករណីកម្រមួយចំនួន ទារកអាចឈឺធ្ងន់ធ្ងរដោយមាន ប៉ះពាល់សរីរាង្គជាច្រើនដូចជា ថ្លើម បេះដូង និងអាចស្លាប់បាន។ ទារកដែលឆ្លងមេរោគមុនអាយុបាន ២សប្តាហ៍ មាន ការប្រឈមខ្ពស់នឹងមានជំងឺធ្ងន់ធ្ងរ។

តើត្រូវព្យាបាលជំងឺពងបែកដៃជើង និងក្នុងមាត់ដោយរបៀបណា ?

ពេលបច្ចុប្បន្ននេះ មិនមានការព្យាបាលជាក់លាក់ណាមួយសំរាប់ជំងឺពងបែកដៃជើង និងក្នុងមាត់ឡើយ។ អ្នកជំងឺគួរបិទភាគទឹកអោយបានច្រើន ហើយអ្នកជំងឺអាចត្រូវការថ្នាំបញ្ចុះកំដៅ និងថ្នាំបំបាត់ការឈឺចាប់ដែលបណ្តាលមកពីពងបែកក្នុងមាត់។

តើជំងឺពងបែកដៃជើង និងក្នុងមាត់អាចការពារបានដែរឬទេ ?

អាចការពារបាន ការឆ្លងជំងឺនេះអាចការពារបានដោយការអនុវត្តន៍អនាម័យល្អ និងការយកកូនទៅពេទ្យទាន់ពេល ប្រសិនបើមានរោគសញ្ញាធ្ងន់ធ្ងរ។ ក៏ប៉ុន្តែ មិនមានថ្នាំការពារ ឬ ថ្នាំព្យាបាលសំរាប់មេរោគដែលបង្កជំងឺពងបែកដៃជើង និងក្នុងមាត់ឡើយ។

តើត្រូវធ្វើយ៉ាងណាដើម្បីការពារជំងឺពងបែកដៃជើងនិងក្នុងមាត់ ?

ត្រូវលាងដៃអោយបានញឹកញាប់ជាមួយទឹកនិងសាប៊ូ ឬជាមួយទឹកអាល់កុល ជាពិសេសក្រោយប៉ះអ្នកជំងឺ ក្រោយប៉ះវត្ថុរាវចេញពីរាងកាយអ្នកជំងឺ ក្រោយប៉ះវត្ថុជំរិញអ្នកជំងឺ មុនប៉ះអ្នកជំងឺ និងមុនអនុវត្ត ទម្រង់ការ

អាសិបទិក។ លាងសំអាតផ្ទៃនិងរបស់ដែលប្រលាក់ដោយទឹកនិងសាប៊ូ រួចធ្វើការសំលាប់មេរោគ ដោយ
សូលុយស្យុង ក្លរីន។